

Briselē, 8.3.2018
COM(2018) 99 final

2018/0047 (COD)

Priekšlikums

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,
ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2018) 56} - {SWD(2018) 57}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Komisija šodien apstiprināja pasākumu kopumu, ar kuriem paredzēts padziļināt kapitāla tirgu savienību, kā arī paziņojumu “Kapitāla tirgu savienības izveides pabeigšana līdz 2019. gadam – laiks paātrināt īstenošanu”. Minētais pasākumu kopums ietver šo priekšlikumu, kā arī priekšlikumu par ES regulējumu attiecībā uz segtajām obligācijām, priekšlikumu par ieguldījumu fondu pārrobežu izplatīšanas veicināšanu, priekšlikumu par valsts tiesību aktiem, kas piemērojami prasījumu cesijas sekām attiecībā uz trešām personām, un paziņojumu par valsts tiesību aktiem, kas piemērojami vērtspapīru darījumu sekām īpašuma tiesību ziņā.

Šī iniciatīva daļēji attiecas uz Komisijas prioritāti – izveidot kapitāla tirgu savienību (KTS), kuras mērķis ir inovatīvu komercsabiedrību, jaunuzņēmumu un citu nepubliksko sabiedrību iespēju palielināšana finansējuma pieejamības ziņā.

Šiem uzņēmumiem finansējuma pieejamība joprojām ir ierobežota, it īpaši tad, kad tie pēc jaunuzņēmuma stadijas sasniedz darbības paplašināšanās stadiju, proti, strukturālās informācijas asimetrijas dēļ. Pārlika paļaušanās uz nenodrošinātiem banku īstermiņa aizdevumiem bieži vien jaunuzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) vispār izmaksā pārāk dārgi. Turklāt jaunuzņēmumiem un MVU izsniegto bankas aizdevumu apjomu nelabvēlīgi ietekmēja 2008. gada finanšu krīze, un līdz ar to finansējuma trūkums kļuva par svarīgu iemeslu, kādēļ jaunuzņēmumi neguva panākumus.

Nemot vērā šīs tirgus nepilnības, kolektīvā finansēšana ir izveidojusies par vispāratzītu kolektīvo pakalpojumu izmantošanas un alternatīvas finansēšanas veidu. Kolektīvās finansēšanas modelī parasti ir iesaistīti projekta īpašnieki, kuri ierosina finansējamo projektu, ieguldītāji, kas atbalsta ierosināto projektu ar finansējumu, un koordinējoša platforma, kas šīs personas saved kopā nolūkā finansēt un uzsākt attiecīgo projektu. Kolektīvās finansēšanas platformas arvien vairāk tiek izmantotas kā rīks, ar ko finansē mazu un topošu uzņēmumu dažādus darbības veidus.

Reaģējot uz to, dažas dalībvalstis jau ir ieviesušas individualizētus iekšzemes kolektīvās finansēšanas regulējumus. Tomēr dalībvalstis savu normatīvo regulējumu pielāgo vietējo tirgu un ieguldītāju īpašībām un vajadzībām, līdz ar ko noteikumi tiek izstrādāti un ieviesti atšķirīgi, ciktāl runa ir par kolektīvās finansēšanas platformu darbības nosacījumiem, atļauto darbības veidu tvērumu un darbības atļaujas izniegšanas prasībām. Tā kā pastāv dažādas regulēšanas pieejas, platformu komercdarbības modeļus nevar vienkārši atļaut izmantot visā Savienībā. Nemot vērā nenoteiktību un platformu augstās, ar atbilstības ievērošanu saistītās izmaksas, kas pārrobežu kontekstā rodas tādēļ, ka trūkst atbilstīga ES regulējuma attiecībā uz darbību kolektīvās finansēšanas jomā, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji saskaras ar sarežģījumiem savas darbības paplašināšanā, un pārrobežu plūsmu apjoms paliek ierobežots.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) XXX/XXX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem¹ nolūks citstarp ir noteikt samērīgas prasības attiecībā uz kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniegšanu un atvieglot to sniegšanu pāri robežām, vienlaikus pārvaldot operacionālos riskus un nodrošinot augstas pakāpes pārredzamību un ieguldītāju interešu aizsardzību. Regulā (ES) XXX/XXXX [Regula par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem] ir paredzētas vienotas, samērīgas un tieši

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXXX/XXXX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem (OV L [...], [...], [...] lpp.).

piemērojamas prasības attiecībā uz darbības atļaujas izniegšanu un uzraudzību, kā arī tas, ka uzraudzību veic tikai viena iestāde.

Turklāt, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt pakalpojumu nepārprotamu nošķirumu, lai varētu pārvaldīt interešu konfliktus un nodrošināt iedarbīgu uzraudzību, personai, kurai piešķirta kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja atļauja saskaņā ar Regulu (ES) XXX/XXXX [Regula par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem], nebūtu nepieciešama atļaujas saņemšana saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES, un otrādi.

Tiesiskās noteiktības interesēs un lai izvairītos no prasību, kas izriet no Direktīvas 2014/65/ES, piemērošanas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniegšanai, ir nepieciešams tieši konkretizēt, ka Direktīva 2014/65/ES neattiecas uz personām, kurām piešķirta Regulā (ES) XXX/XXX definēto kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju atļauja,

Šajā nolūkā šis priekšlikums paredz, ka kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēji ir atbrīvoti no pienākumiem, kas noteikti Direktīvā 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniegšanu visā Savienībā reglamentē Regula (ES) XXXX/XX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem, ko šis priekšlikums papildina.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Priekšlikums saskan ar un papildina Regulu (ES) XXXX/XX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem Eiropas Savienībā, kuras mērķis ir paplašināt inovatīvu uzņēmumu, jaunuzņēmumu un citu nepublico sabiedrību iespējas finansējuma pieejamības ziņā atbilstoši Komisijas prioritātei – KTS izveidei. Nodrošinot kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem labvēlīgāku tiesisko regulējumu, ar minēto regulu, ko papildina šis priekšlikums, ir paredzēts līdzēt jaunuzņēmumiem un MVU gūt pieeju alternatīviem kapitāla avotiem atbilstoši citām iniciatīvām, ar kurām paredzēts veicināt šo personu iespējas finansējuma pieejamības ziņā, piemēram, atbilstoši Eiropas riska kapitāla fondu regulējumam.

Šī iniciatīva ietilpst arī Eiropas Komisijas finanšu tehnoloģiju rīcības plānā, ar ko paredzēts palīdzēt labāk izprast un sekmēt tehnoloģijas, lai atbalstītu finanšu pakalpojumu nozari. Finanšu pakalpojumu nozare ir lielākā digitālo tehnoloģiju izmantotāja un viens no galvenajiem mūsu sabiedrības digitālās pārveides virzītājspēkiem. Šīs jaunās tehnoloģijas izmaina to, kā patērētāji un uzņēmumi piekļūst pakalpojumiem, kā arī uzlabo spējas saprast un mērīt riskus. Komisija plāno izvēlēties vairāk uz inovācijām orientētu pieeju finanšu tehnoloģijām, sekmējot tādu regulatīvo vidi, kurā inovatīvus finanšu pakalpojumus, produktus un risinājumus var izplatīt visā Eiropas Savienībā gan ieguldītājiem, gan uzņēmumiem drošā un finansiāli stabilā vidē.

2. TIESISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Tiesiskais pamats**

Šā priekšlikuma tiesiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 53. panta 1. punkts, kas paredz iespēju pieņemt aktus, lai tuvinātu dalībvalstu normas attiecībā uz ieguldījumu brokeru sabiedrību, regulēto tirgu un datu pakalpojumu sniedzēju darbības atļaušanu.

- **Subsidiaritāte**

Saskaņā ar LESD 4. pantu ES rīcība saistībā ar iekšējā tirgus pilnveidošanu ir jāvērtē, ņemot vērā subsidiaritātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktā. Ir jānovērtē, vai dalībvalstis priekšlikuma mērķus nevarētu sasniegt savas attiecīgās tiesību sistēmas ietvaros un vai to mēroga un iedarbības dēļ tos labāk var sasniegt ES mērogā.

Dažādās pieejas, ko izvēlējušās Savienības dalībvalstis, un to dažādās interpretācijas par kolektīvās finansēšanas darbību ir sarežģījušas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju iespējas saņemt atļauju piedāvāt savus pakalpojumus visā Eiropas Savienībā. Komisijas dienesti tirgu novēro kopš 2013. gada, un ir atzinuši, ka pastāv pieaugoša dažādība un problēmu saasināšanās, kas attaisno ES mēroga intervenci. Turklāt dalībvalstīs līdz šim nav veikti nekādi pasākumi noteikumu koordinēšanai attiecībā uz kredītēšanas pakalpojumiem, ko sniedz finanšu iestādes, kuras nepiesaista noguldījumus, un FITD noteikumu piemērošana uz ieguldījumiem balstītām kolektīvās finansēšanas platformām joprojām nav pietiekami vienādota, lai tā varētu veicināt pārrobežu darbību. Dalībvalstu veikti papildu pasākumi var koriģēt tikai savu iekšzemes tirgu, kas nebūtu pietiekami, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz vienotā tirgus darbību.

Tādēļ ar atsevišķu dalībvalstu rīcību nav iespējams sasniegt mērķi atvieglot finansējuma pieejamību inovatīvām komercsabiedrībām, jaunuzņēmumiem un citām nepublikām sabiedrībām (jau dibināšanas un agrīnā stadijā), kā arī nodrošināt skaidru, vienkāršu un pārredzamu regulatīvo vidi ieguldītājiem, kuri vēlas atbalstīt šos projektus.

- **Proporcionalitāte**

Proporcionalitātes (samērīguma) princips paredz, ka ES rīcības saturs un veids nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams Līgumu mērķu sasniegšanai.

Kolektīvajā finansēšanā runa ir par kapitāla piesaistīšanas darbību mazākā apjomā – jaunuzņēmumiem vai strauji augošiem mazajiem uzņēmumiem. Tomēr dažās dalībvalstīs pakalpojumu sniedzējiem būtu jāpiemēro spēkā esošie nozares tiesību akti, piemēram, FITD II un FITR. Šie noteikumi varētu būt nesamērīgi salīdzinājumā ar darbību nelielo mērogu. Turklāt šie noteikumi varētu arī neatbilst paredzētajam nolūkam. Kolektīvā finansēšana ietver daudzus dažādus komercdarbības modeļus, daži no kuriem varētu palikt neatrunāti, un līdz ar to uz tiem varētu tikt radīta regulējuma neprognozējama, netieša ietekme. Līdz ar to varētu būt neiespējami samērīgā veidā aptvert to platformu pieaugošo skaitu, kuras kombinē dažādus komercdarbības modeļus, kas varētu ietvert aizdošanas un uz ieguldījumiem balstītus darījumus, kā arī pilnīgi jaunu, vēl nedefinētu instrumentu izmantošanu.

Minēto iemeslu dēļ kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēju atbrīvošana no FITD noteiktajiem pienākumiem un attiecīgi Regulas (ES) XXXX/XX ekskluzīva piemērošana šīm personām attiecībā uz kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem radītu samērīgāku regulatīvo vidi.

Turklāt tā dēļ visai ātri un ievērojami samazinātos to kolektīvās finansēšanas platformu izmaksas saistībā ar ieiešanu tirgū (regulēšanas un uzraudzības izmaksas), kuras darbojas vai plāno darboties pāri robežām, jo tām atļauja būtu jāsaņem tikai vienreiz, un tās iegūtu no regulējuma nenoteiktības samazinājuma.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

LESD 53. panta 1. pantā ir paredzēta iespēja pieņemt tiesību aktus direktīvas vai regulas veidā. Direktīvas 2014/65/ES darbības jomas grozījums visvienkāršākajā un juridiski visloģiskākajā veidā var panākt ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES.

3. IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

- **Ietekmes novērtējums**

Galvenā saimnieciskā un sociālā ietekme ir rūpīgi izvērtēta ietekmes novērtējumā, kas pievienots priekšlikumam par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Šai iniciatīvai nav nozīmīgas ietekmes uz pamattiesībām.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Neattiecas.

- **Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

Priekšlikuma vienīgā materiāltiesiskā norma ir 1. pants. Ar to tiek grozīta Direktīvas 2014/65/ES darbības joma, kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējus, kuriem atļauja piešķirta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXXX [Regula par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem], pievienojot to atbrīvoto personu sarakstam, kuras neietilpst Direktīvas 2014/65/ES darbības jomā. 2. pantā ir noteikts dalībvalstu pienākums transponēt direktīvas normas. 3. pantā ir noteikts datums, kurā stājas spēkā grozītā Direktīva 2004/65/ES.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas atzinumu²,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu³,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Kolektīvā finansēšana ir alternatīvs uzņēmumu finansējuma avots un tādējādi veicina kapitāla tirgu savienības (KTS) mērķu sasniegšanu.
- (2) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) XXX/XXX⁴ juridiskās personas var izvēlēties iesniegt Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja atļaujas pieteikumu.
- (3) Regulā (ES) XXX/XXXX [Regula par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem] ir paredzētas vienotas, samērīgas un tieši piemērojamas prasības attiecībā uz darbības atļaujas izsniegšanu kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem un uzraudzību, un ar to tiek centralizēta uzraudzība pār šiem kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem, to uzticot Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei.
- (4) Lai nodrošinātu tiesisko noteiktību attiecībā uz personām un darbības veidiem, kuri ietilpst attiecīgi Regulas (ES) XXX/XXXX un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES⁵ tvērumā, un lai novērstu to, ka vienam un tam pašam darbības veidam Savienības ietvaros ir nepieciešamas dažādas atļaujas, juridiskās personas, kurām piešķirta kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzēja atļauja saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXXX [Regula par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem], būtu jāizslēdz no Direktīvas 2014/65/ES darbības jomas.

² OV C [...], [...], [...]. lpp.

³ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXX/XXX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem (OV L [...], [...], [...]. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

- (5) Tā kā šajā direktīvā paredzētais grozījums ir tieši saistīts ar Regulu (ES) XXX/XXXX [Regula par kolektīvās finansēšanas pakalpojumiem Eiropas Savienībā], datums, no kura dalībvalstīm jāpiemēro savi tiesību akti, ar kuriem transponē šo grozījumu, būtu jāatliek, lai tas sakristu ar minētajā regulā minēto piemērošanas sākumdienu,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvas 2014/65/ES 2. panta 1. punktu papildina ar šādu p) apakšpunktu:

“p) kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) XXX/XXX* 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) XXX/XXX par Eiropas kolektīvās finansēšanas pakalpojumu sniedzējiem (OV L [...], [...], [...]. lpp.).”

2. pants

1. Dalībvalstis vēlākais līdz [PB ieraksta datumu, kurā aprit 6 mēneši no Kolektīvās finansēšanas regulas stāšanās spēkā] pieņem un publicē normatīvos tiesību un regulatīvos aktus, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.
Dalībvalstis šos aktus piemēro no [PB ieraksta Kolektīvās finansēšanas regulas piemērošanas sākumdienu].
2. Dalībvalstis informē Komisiju un EVTI par savu šīs direktīvas darbības jomā pieņemto tiesību aktu galveno normu saturu.”

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*